

LUNDS
UNIVERSITET

**En narrativ analys och komparativ studie om
nyhetsnarrativen i de senaste USA- och EU-valen**

C-uppsats

Elisabeth Olsson

Kurs EUHK30

Europastudier kandidatkurs

Handledare: Tomas Sniegon

Lunds universitet

Abstract: This essay analyzes the differences and similarities in the most recent EU and U.S. elections. A narrative analysis is employed, and the theory is based on a social constructionist approach to knowledge. An analytical framework is developed comparing categories/contents of right-wing populism and democracy in relation to the narrative elements building on Labov och Waletzky (1967). The study shows that democracy is discussed more in the news narrative of the U.S. election while right-wing nationalism is more discussed in the news narrative of the EU election. The conclusion of the study is that the threat to democracy is more apparent in the Swedish narratives on the U.S. Election compared to the EU Election, and that the narratives on the U.S. Election was framed in a more negative manner than the EU Election.

Nyckelord: EU, USA, val, demokrati, högerpopulism, högerextremism, socialkonstruktivism

Innehållsförteckning

1.	Introduktion	5
1.1	Syfte/frågeställning.....	5
1.2	Tidigare forskning	5
1.3	Disposition.....	6
1.4	Bakgrund	6
2.	Teori och metod.....	8
2.1	Socialkonstruktivism	8
2.2	Det amerikanska valets betydelse i världen.....	10
2.3	EU-valets betydelse	10
2.4	Narrativ analys.....	11
2.5	Komparativ metod	13
2.6	Källor.....	13
2.7	Teoretiska nyckelbegrepp.....	13
2.7.1	Högerextremism och högerpopulism.....	13
2.7.2	Demokrati	16
3.	Resultat	16
3.1	EU-valet.....	16
3.1.1	Svenska Dagbladet – Therese Larson Hultin ”Populister utnyttjar Greta Thunberg i valet”	16
3.1.2	Svenska Dagbladet – Maria Ludvigsson ”Gör EU debatten begriplig!”	17
3.1.3	Svenska Dagbladet – Therese Larsson Hultin ”Pådrag kring toppdebatt - men blir någon vald?”	17
3.1.4	Svenska Dagbladet – Lydia Wålsten ”Rösta inte på protektionisterna”.....	17
3.1.5	Svenska Dagbladet – Maria Ludvigsson ”Känslor har ingenting med verkligheten att göra”	18
3.1.6	Svenska Dagbladet – Tove Lifvendahl ”Det ankommer på demokrater att gilla läget”	18
3.1.7	Svenska Dagbladet – Tove Lifvendahl ”Europa, vi har ett resultat: Alla får påse!”	18
3.1.8	Dagens nyheter – Ledare ”Gränskontrollerna har för länge sedan sparat ur”	19
3.1.9	Dagens Nyheter – Ledare ”Att kunna var stort, att gå igenom rutan är större”	19
3.1.10	Dagens Nyheter – Ledare ”Nu måste Europas breda centrum hålla ihop”.....	20
3.1.11	Dagens Nyheter – Ledare ”En toppkandidat skulle vara ett bottennapp”	20
3.1.12	Aftonbladet - Anders Lindberg ”Tråkigheten känns faktiskt befriande”	21
3.2	USA-valet	21
3.2.1	Svenska Dagbladet - Malin Ekman ”Trumpanhängare ser en folkbildare i presidenten”	21
3.2.2	Svenska Dagbladet - Malin Ekman ”En match som Trump hade behövt vinna”.....	22
3.2.3	Svenska Dagbladet – Erik Bergin ”Trump för 2016 i repris – trots annan ammunition finns”.....	22
3.2.4	Dagens Nyheter - Ledare ”Trumps bästa chans är att stoppa väljarna”	23
3.2.5	Dagens Nyheter – Ledare ”Löjligt att utmåla Biden som röda faran”.....	23
3.2.6	Dagens Nyheter - Ledare ”Detta är historiens ödesval – Trump måste bort”	24
3.2.7	Aftonbladet - Anders Lindberg ”Högerpopulism bryr sig inte om väljarna”.....	24
4.	Analys	25
4.1	En komparativ analys av narrativen i USA- och EU-valen enligt Boréus och Bergströms kategoriella- innehållsliga kategorier.....	25
4.1.1	Högerpopulism respektive högerextremism i fallet EU-valet	25
4.1.2	Högerpopulism respektive högerextremism i fallet USA-valet.....	26

4.1.3 Demokrati i fallet EU-valet.....	27
4.1.4 Demokrati i fallet USA-valet.....	27
4.2 Analys och diskussion	28
4.3 Den socialkonstruktivistiska teoribildningen	28
4.4 Skiljelinjer EU- och USA-valet.....	29
4.5 Likheter EU- och USA-valet	30
4.6 Högerpopulism respektive högerextremism.....	30
4.7 Demokrati	31
4.8 Kritisk reflektion.....	32
5. Slutsats och förslag på vidare forskning.....	32
6. Referenser	35

1. Introduktion

Med undantag för det svenska riksdagsvalet är rapporteringen av EU-valet samt USA-valet de val som får mest uppmärksamhet i svenska medier. Det senaste EU-valet genomfördes den 18 maj 2019 och det senaste USA-valet den 3 november 2020. Då dessa val direkt och indirekt påverkar Sverige är det intressant att fråga sig vilka likheter och skillnader som finns i de nyhetsnarrativ som omgärdar dessa val, samt vilka berättelser som tas med i rapporteringen. I en värld då mycket upplevs vara osäkert och där populistiska samt högerextrema krafter ifrågasatt medias legitimitet är det intressant att fråga sig hur nyhetsnarrativen ser ut. Bakgrunden till mitt forskningsintresse i föreliggande uppsats är den diskussion om hur politisk extremism och populism befaras utmana demokratins grundvalar, såväl inom EU (med exempel från Polen, Ungern, m. fl.) som inom USA (exempelvis ifrågasättandet av fria medier och misstro mot rösträkning och falska röster). Det här ämnet är relevant för såväl humaniora som Europastudier då det undersöker hur berättelser skapas kring valrörelser som påverkar befolkningen samt hur medierna skapar mening i medienarrativen. Ämnet är vidare relevant för Europastudier då denna uppsats undersöker medienarrativen kring EU-valet och relevant för den humanistiska inriktningen på samma program då jag intresserar mig för språkbruk. När jag valde frågeställningen anade jag att många av medienarrativen kring USA-valet skulle fokusera på Donald Trump, medan högerpopulism samt högextremism skulle vara ett återkommande tema i narrativet kring EU-valen.

1.1 Syfte/frågeställning

Syftet med min uppsats är att bidra till en fördjupad förståelse av nyhetsnarrativen kring två västerländska demokratiska val (EU- och USA-valet) i tider då det kan upplevas att demokratin hotas. Jag ämnar ta reda på vilka berättelser som skapas i bevakningen av EU- samt USA-valet och på vilket sätt det beskrivs att demokratin eventuellt hotas.

Mot bakgrund av detta lyder min frågeställning enligt följande: *Vilka skiljelinjer samt likheter finns det i de svenska nyhetsnarrativen som skapas kring det senaste EU-valet samt USA-valet? På vilket sätt diskuteras det högerpopulistiska hotet samt hotet mot demokratin i dessa val?*

1.2 Tidigare forskning

Min studie bidrar till det fält av kunskap där exempelvis Cesáreo Rodríguez-Aguilera de Prat har publicerat boken *Euroscepticism, Europhobia and Eurocriticism – The Radical Parties of the Right and Left vis-à-vis the European Union* som handlar om euroskepticism och radikala partier inom

EU.¹ Om nyhetsnarrativ har bland annat skrivits *Narrative Revisited – Telling a story in the Age of New Media* av Christian R. Hoffmann.² Även Alister Miskimmon, Ben O’Loughlin och Laura Roselle har skrivit om hur narrativ formas i *Forging the World: Strategic Narratives and International Relations*.³ Även Claes H. De Vreese, Susan A. Banducci, Holli A. Semetko och Hajo G. Boom Gaarden har skrivit om nyhetsbevakningen i EU-valet i *The News Coverage of the 2004 European Parliamentary Election Campaign in 25 Countries*.⁴ Walter R. Fisher har skrivit om narrationens historia och utveckling i vitt skilda områden som inom politik och inom teater i boken *Human Communication as Narration: Toward A Philosophy of Reason, Value and Action*.⁵ Arno Scharl och Albert Weichselbraun har tidigare analyserat USA-valets nyhetsbevakning i “An Automated Approach to Investigating the Online Media Coverage of U.S Presidential Elections”.⁶ *News Narratives and News Framing: Constructing Political Reality* av Karen S. Johnsson-Cartee ger en bild av hur nyhetsnarrativ formar våra sociala verkligheter och kopplar på så sätt an till socialkonstruktivistisk teoribildning.⁷

1.3 Disposition

Uppsatsen kommer bestå av en narrativ analys av ledarartiklar från Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter samt Aftonbladet publicerade en månad innan valen. Socialkonstruktivismen kommer att utgöra den kunskapsteoretiska grunden för den analys som appliceras på resultatet och ge en narrativ analys av denna komparativa studie av två val. Analysen utvecklar ett analytiskt ramverk där två narrativa teman – (1) högerpopulism och högerextremism samt (2) demokrati – jämförs utifrån narrativa element från Labov och Waletzky. Dispositionen följer ett traditionellt upplägg. Efter denna inledning avhandlas metod, teori, resultat och analys. Slutligen följer en avslutande diskussion och referensförteckning.

1.4 Bakgrund

Europeiska Unionens demokratiska karaktär är ett ämne som diskuterats flitigt. I “The Democratic Deficit In the European Union: Much Ado about Nothing?” diskuterar Christophe Crombez EU:s demokratiska underskott. En viktig del av demokrati är att väljare får iaktta vad som pågår i den

¹ Rodríguez-Aguilera de Prat, *Eurocepticism, Europhobia and Eurocriticism – The Radical Parties of the Right and Left vis-à-vis the European Union*.

² Hoffman, *Narrative Revisited – Telling a Story in the Age of New Media*.

³ Alister Miskimmon, O’Loughlin och Roselle, *Forging the World: Strategic Narratives and International Relations*.

⁴ De Vreese, Banducci, Semetko och Boom Gaarden, *The News Coverage of the 2004 European Parliamentary Election Campaign in 25 Countries*.

⁵ Fisher, *Human Communication as Narration: Toward A Philosophy of Reason, Value and Action*.

⁶ Scharl och Weichselbraun, “An Automated Approach to Investigating the Online Media Coverage of U.S Presidential Elections”.

⁷ Johnsson-Cartee, *News Narratives and News Framing: Constructing Political Reality*.

lagstiftande processen och för att det ska vara möjligt krävs två aspekter: den politiska processen måste vara transparent och att det inte ska vara för många steg av delegationer. Han menar att det stämmer överens med kraven på demokratisk ansvarsskyldighet enligt den tyska författningsdomstolen: förekomsten av en allmän opinion, samt subsidiaritets- och närhetsprincip. För att allmänheten ska kunna ha en åsikt om de frågor som diskuteras, kräver de att de har vetskap om vad som pågår i den politiska processen, vilket kräver transparens av processen. Många menar att EU inte fungerar bra som en demokrati eftersom det inte finns någon offentlig europeisk åsikt och ingen europeisk väljarkår.⁸ EU består av en lagstiftande makt med två kammare samt en exekutiv makt: EU-kommissionen. En kammare, EU-rådet, representerar medlemsstaterna medan den andra, EU-parlamentet, representerar folket. Crombez menar att detta inte är ett ovanligt institutionellt arrangemang. Parlamentet och rådet utgör de två lagstiftande delarna. EU-väljarna väljer EU-parlamentet direkt och medlemsländerna representeras i EU-rådet.⁹ Crombez menar att om ett demokratiskt underskott i EU finns, är grunden för det avsaknaden av transparens och ett överskott av delegationer, istället för den institutionella delen eller tilldelningen av röster och platsen i institutionerna mellan länderna.¹⁰ För att minska detta demokratiska underskott föreslår Crombez att EU-rådet öppnar deras möten då det kan bidra till en bättre förståelse av den lagstiftande processen och det skulle få väljarna att ha en uppsikt över det.¹¹

Sedan Donald Trumps period som president har även USA:s demokratiska grund blivit ifrågasatt. I *The breaching experiment. Donald Trump and the normative foundations of democracy* diskuterar Andreas Schedler Donald Trumps hot mot USA:s demokrati.¹² Sedan Donald Trump vann presidentvalet har USA:s demokrati stått inför ett problem som man tidigare enbart förknippat med utvecklingsländer: allmänhetens oro för demokratins överlevnad. I den allmänna debatten i USA är demokratiska stabilitet inte längre tagen för givet.¹³ Schedler menar att Donald Trumps handlingar under presidentskapet har varit så demokratiskt normbrytande att hela det statsvetenskapliga fältet kan behöva förändra sina grundläggande antaganden om den amerikanska demokratin. Konceptet om "the breaching experiment" lånar Schedler från sociologen Harold Garfinkel. Enkelt uttryckt tar denna metod inom sociala experiment sikte på att utsätta försökspersonerna för något högst oväntat och normbrytande (exempelvis som att spela musik eller oljud i en tyst läsesal) för att studera

⁸ Crombez, "The Democratic Deficit in the European Union: Much Ado about Nothing?", s. 105.

⁹ Ibid, s. 110.

¹⁰ Ibid, s. 114.

¹¹ Ibid, s. 115.

¹² Schedler, *The breaching experiment. Donald Trump and the normative foundations of democracy*.

¹³ Ibid, s. 434.

försökspersonernas reaktioner.¹⁴ Donald Trumps avsteg från demokratisk praxis och demokratiska värderingar anses utgöra just sådana normbrytande överraskningar med stor effekt på befolkningen. En av slutsatserna Schedler argumenterar för är att fältet kring komparativa politiska studier behöver ta en lingvistik vändning.¹⁵ Det är bland annat därför narrativ kan ses som en särskilt lämplig metod när det gäller studier av den amerikanska demokratin.

2. Teori och metod

2.1 Socialkonstruktivism

Den valda teoretiska utgångspunkten för uppsatsämnet är socialkonstruktivism (även benämnd socialkonstruktionism). Alexandra Galbin definierar socialkonstruktivism enligt följande i *An Introduction to Social Constructionism*: ”Social constructionism or the social construction of reality is a theory of knowledge of sociology and communication that examines the development jointly constructed understanding of the world.”¹⁶ Inom socialkonstruktivismen tolkas all form av tal som en social konstruktion av verkligheten från en kulturell konsensus.¹⁷

Socialkonstruktivister tar avstånd från givna antaganden om världens sociala sfär. Galbin menar att socialkonstruktivister tror att det sätt vi ser världen på är ett resultat av historiska processer av interaktion mellan grupper av människor.¹⁸ En stor del av socialkonstruktivismen utgår från Berger och Luckmanns inflytelserika verk *The Social Construction of Reality* från 1966 men har utvecklats av andra intellektuella rörelser som feminism, poststrukturalism, narrativ filosofi och psykologi sedan dess.¹⁹ Galbin skriver följande: ”A recent influence within social constructionism is to investigate the ways in which events, processes and qualities are presented and modeled in language, the discursive, which could be called linguistic analysis, as it concentrates on how descriptions of what is real are made, passed on and change through time.”²⁰

Galbin påpekar att ett stort socialkonstruktivistiskt bidrag kommer från Berger och Luckmanns teori om att människor tillsammans skapar alla sociala fenomen genom sociala metoder. Enligt dem finns

¹⁴ Ibid, s. 349.

¹⁵ Ibid, s. 454.

¹⁶ Galbin, *An Introduction to Social Constructionism*, s. 82.

¹⁷ Ibid, s. 83.

¹⁸ Ibid, s. 83.

¹⁹ Berger och Luckmann, *The Social Construction of Reality*, s. 86.

²⁰ Galbin, *An Introduction to Social Constructionism*, s. 87.

tre fundamentala processer som grundar sig i detta: externalisering, objektifiering samt internalisering. Galbin menar att människor externaliserar när de 'act on their world', och skapar vissa artefakter eller övningar. Man har en idé och externaliserar den genom att till exempel berätta en historia eller skriva en bok. Sedan stiger idén in i den sociala sfären då andra människor återberättar historien eller läser boken, och då får historien eller boken sitt egna liv. Galbin skriver: "The idea it expresses has become an object of consciousness for people in that society (objectivation) and has developed a kind of factual existence of truth; it seems to be out of there an objective feature of the world which appears as natural, issuing from the nature of the world itself rather than dependent upon the constructive work and interactions of human beings."²¹ Framtida generationer föds in i en värld då denna idé redan existerar och internaliserar den som en del av deras medvetande och förståelse för världens natur. Berger och Luckmann visar hur en värld kan vara socialt konstruerad genom sociala praktiker av människor men samtidigt upplevd av dem som om deras värld är 'pre-given' och förgivettagen.²²

Sammanfattningsvis är socialkonstruktivismen en kunskapsteoretisk rörelse som menar att vår upplevelse av världen är socialt konstruerad och därför beroende av tid, plats och kulturella föreställningsramar. Den inriktar sig på de sätt där vetandet är historiskt situerat och inbäddad i kulturella värden och praktiker. Enligt socialkonstruktivismen är meningar socialt konstruerade via människor i olika möten och därför är det alltid flytande och dynamiskt. Galbin skriver: "Having a postmodern intelligibility, social constructionism invites a review of some modern assumptions about knowledge production, such as (a) individual rationality, (b) empirical evaluation, (c) language as representation, and (d) the narrative as progress. In a constructionist perspective, individual rationality is not conceived of as an attribute of individual thinking but as a consequence of cultural convention."²³ Det understryks även hur språket är en fundamental del i processen av vetandes produktion.²⁴ Punkten som ifrågasätter språk som en objektiv representation av verkligheten är särskilt angelägen för denna uppsats frågeställning. Uppsatsen undersöker människors socialt konstruerade verklighetsuppfattningar utan att för den sakens skull göra anspråk på att beskriva verkligheten i sig. Karen S. Johnson-Cartee bygger vidare på hur socialkonstruktivismen hör ihop med medianarrativet i *News Narratives and News Framing: Constructing Political Reality* där hon skriver som följande: "However, in recent years, the emphasis has been placed not on social interactions but on mediated interactions in an individual's construction of his or her social reality."²⁵

²¹ Galbin, *An Introduction to Social Constructionism*, s. 88.

²² Berger och Luckmann, *The Social Construction of Reality*, s. 88.

²³ Galbin, *An Introduction to Social Constructionism*, s. 89.

²⁴ Ibid, s. 89.

²⁵ Johnson-Cartee, *News Narratives and News Framing: Constructing Political Reality*, s. 4.

2.2 Det amerikanska valets betydelse i världen

I *Contesting Strategic Narratives in a Global Context: The World Watches the 2016 U.S. Election* skriver Randolph Kluver, Skye Cooley och Robert Hinck om fyra olika länders (Kina, Ryssland, Iran och Mellanöstern) medienarrativ kring USA-valet 2016. De skriver: "Theoretically, this project seeks to deepen our understanding, from a comparative methodology, of how 'events', such as the U.S. presidential election provide the raw material for global contestations of the global order."²⁶ De menar att intresset för USA-valet ligger i att USAs president är den mest synliga symbolen för USA och att valet i USA är det mest globalt nyhetsbevakade valet i världen. De menar vidare att USA-valet inte endast ses som ett enstaka event utan snarare som en symbol för USA:s politiska värden och processer, samt att globala diskussioner kring uppfattningar av "demokrati" ofta är inramade till amerikansk kontext.²⁷ De skriver: "The U.S. election process, in its entirety, is a demonstration to both internal and external audiences on how Western democracy functions, and its viability as a model for the rest of the globe." De menar att många studier visar att det finns en ojämn representation i media då USA samt västra Europa alltid är i centrum av internationella nyheter medan länder i periferin sällan fångar global uppmärksamhet.²⁸ De fortsätter genom att referera till annan forskning som "argue that new technologies and the forces of globalization have strengthened the power of local, national, and regional media to pursue positive, or negative, regulatory interventions that help them control and manage media narrative in ways that better shape the story they want to see out of a given event. Rather than converging in meaning, a global event can increasingly take on drastically differing narrative forms depending on how it serves a local media system."²⁹

2.3 EU-valets betydelse

Claes H. de Vreese *et al* skriver i *The News Coverage of the 2004 European Parliamentary Election Campaign in 25 Countries* om skillnader kring nyhetsrapporteringen om EU-valet 2004 mellan olika medlemsländer i EU. En slutsats är att de vid tiden tio nyare medlemsländerna hade en större nyhetsrapportering än de 15 äldre EU länderna. En annan slutsats var att enskilda politiker fick ett större fokus i nyhetsrapporteringen än EU aktörer. Som det påpekas i studien spelar nyhetsrapporteringen roll för EU:s legitimitet och kommunikationsunderskott.³⁰ Forskarna gjorde i sin pan-europeiska och omfattande studie flera intressanta iakttagelser. En sådan iakttagelse är att

²⁶ Kluver, Cooley och Hinck, *Contesting Strategic Narratives in a Global Context: The World Watches the 2016 U.S. Election*, s. 92.

²⁷ Ibid, s. 93.

²⁸ Ibid, s. 94.

²⁹ Ibid, s. 96.

³⁰ Vreese, Banducci, Semetko, Boomgarden, *The News Coverage of the 2004 European Parliamentary Election Campaign in 25 Countries*, s. 477.

synligheten för media i EU-valet 2004 var högre än vid 1999. En annan iakttagelse var att nyhetsrapporteringen har ett inhemskt fokus i medlemsländerna. Ytterligare en iakttagelse var att offentligt finansierade nyhetsrapporteringar hade ett större fokus på valet än kommersiella nyhetsmedier.³¹

2.4 Narrativ analys

Jag har valt att använda mig av narrativ analys. Kristina Boréus och Göran Bergström definierar inledningsvis narrativ analys enligt följande i *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*: ”Mening skapas i ett sammanhang, inte minst under vissa maktkonstellationer. Studiet av narrativ ger alltså insikt i den samhälleliga maktdynamiken.”³² Jag vill studera hur nyhetsnarrativet ser ut kring EU-valet samt USA-valet och därför bedöms metoden vara ett lämpligt metodval. Det finns olika typer av tillvägagångssätt när man använder sig av narrativ analys, men en vanlig narrativ metod Boréus och Bergström hänvisar till är Labov och Waletskys modell.³³ Dessa forskare menar att narrativ består av sex element: abstrakt (sammanfattning av materialet), orientering, (tid, plats eller deltagare), komplicerande handling (flyttar historien från jämvikt till ojämvt), upplösning (vad som skedde), coda (knyter till nuet) samt värdering (berättelsen av författaren.)³⁴ Jag har valt att genomföra min narrativa analys utifrån *abstract, orientering, komplicerande handling* samt *värdering*. Abstrakt ger en sammanfattning av narrativet i ledartiklarna, orienteringen presenterar deltagare och miljö, komplicerande handling flyttar historien från jämvikt till ojämvt och värdering är sättet ledarna formulerar innehållet där det komplicerande handlingen kommenteras.³⁵ Skälet till att jag valt endast fokusera på de fyra elementen abstrakt, orientering, komplicerande handling och värdering i min kommande analys och inte alla sex element är för mina fyra valda element är de mest centrala i ledartexterna. Dessa texter har alltid något sorts sammanfattande ämne, då dessa artiklar är relativt korta finns det inte alltid en coda eller upplösning. Även i de fall det finns sådana element har jag bedömt att de varit av underordnad betydelse för narrativen i dessa fall, varför jag fokuserat analysen på elementen abstrakt, orientering, komplicerande handling samt värdering.

³¹ Ibid, s. 494-497.

³² Boréus och Bergström, *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 219.

³³ Labov och Waletsky, “The Narrative Analysis: Oral version of personal experience”.

³⁴ Citerat i Boréus och Bergström, *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 223.

³⁵ Ibid, s. 225.

En grundläggande anledning till att Labov och Waletzky utformat sin teori om narrativ är för att undersöka berättelsens makt och dess delar.³⁶ Intresset för narrativ har alltså inte enbart att göra med hur text är strukturerad, på det sätt som en språkvetare kan intressera sig för grammatik eller ordföljd i ett språk, utan är direkt kopplad till hur texten beskriver maktförhållanden. På så sätt kan Labov och Waletzky³⁷ kopplas till Berger och Luckmanns kunskapssociologi.³⁸ Enligt de senares socialkonstruktionistiska kunskapssyn skapas och återskapas vår verklighetsuppfattning och kunskapsinhämtning genom språket, närmare bestämt genom processer av externalisering, internalisering och objektivering. En logisk följd av att makt konstrueras socialt genom språk är att den som är intresserad av att undersöka berättelsens makt också måste undersöka språket.

Den andra typen av narrativ analys jag kommer applicera på mitt material är den kategoriell-innehållsliga. Boréus och Bergström hänvisar till Lieblich *et al*³⁹ som använder sig av olika typer av läsarter när de analyserar narrativ; ”holistiskt kontra kategoriskt och innehåll kontra form”.⁴⁰ Den kategoriell-innehållsliga metoden av narrativ analys är även en variant på innehållsanalys där man samlar texter utifrån olika kategorier. Boréus och Bergström skriver följande: ”Denna läsart fokuserar på berättelsens innehåll som det manifesteras i separata delar av den och oberoende av sammanhanget som den fullständiga berättelsen ingår i”.⁴¹ Man kan ha kategorier i form av enskilda ord eller bredare kategorier. Det är vanligt att medieforskare bryter ner nyhetsnarrativ i teman eller ramar. De nämner att i denna läsart är en kvantitativ metod vanlig, det vill säga att sekvensen av ord noteras.⁴² Jag kommer att jämföra frekvenser av uttalanden om demokrati samt högerpopulism respektive högerextremism i nyhetsnarrativen om EU- och USA-valet i det empiriska materialet.

Min valda teoretiska utgångspunkt, socialkonstruktivismen, hör ihop med narrativ analys på det sättet att den liksom narrativ analys söker mening i alltifrån texter till tal. Då språket är en central del av socialkonstruktivismen hjälper det oss att förstå oss själva och andra individer hur de skapar mening, vilket hör ihop med skapandet av narrativ.

³⁶ Labov och Waletzky, “The Narrative Analysis: Oral version of personal experience”.

³⁷ Ibid.

³⁸ Berger och Luckmann, *The Social Construction of Reality*,

³⁹ Lieblich, Tuval-Maschiach och Zilber, *Narrative Research. Reading, Analysis and Interpretation*.

⁴⁰ Boréus och Bergström, *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 229.

⁴¹ Ibid, s. 230.

⁴² Ibid, s. 230.

2.5 Komparativ metod

Då denna uppsats jämför nyhetsnarrativen i EU-valet och USA-valet har en komparativ metod använts. Thomas Denck visar i sin bok *Komparativ metod - förståelse genom jämförelse* (Lund: Studentlitteratur 2002) olika metodologiska vägval för en komparativ analys. Ett sådant vägval utgörs av om man väljer en mest-lika eller en mest-olika design. I det första fallet är syftet att ha så liknande jämförelseobjekt som möjligt med undantag för den variabel man vill undersöka. En mest-olika design syftar istället till att skapa en så hög kontrastverkan som möjligt.⁴³ I föreliggande uppsats finns såklart uppenbara skillnader mellan valet i USA och i EU. Till exempel finns skillnader i röstningsförfarandet och att det ena avser ett land och den andra en union. Min undersökningsmetod är ändå att se som en mest-lika design eftersom de artiklar som utgör mitt forskningsmaterial om valet har hämtats från samma tidskrifter. Valen som har analyserats ligger också så nära varandra i tid som möjligt, USA-valet 2016 respektive EU-valet 2019.

2.6 Källor

Primärmaterial i den här uppsatsen kommer bestå av ledarartiklar publicerade ungefär en månad innan valen i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Aftonbladet. Endast nyheter skulle inte bidra till en analys, då de flesta tidningar får sina nyheter från samma källor. Istället är det bättre att analysera narrativen utifrån texter där skribentens åsikter uttrycks och där man kan finna ett narrativ. Det jag vill få ut av mitt material är hur ledarskribenterna skapar narrativ kring de två valen. En månad innan valet är en lämplig tidsbegränsning sett till materialet. Jag har valt Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Aftonbladet då det är tre av de största tidningarna i Sverige med tre olika politiska färger (liberal, konservativ och socialdemokratisk), vilket bidrar till nyansering. Alla artiklar är hämtade ifrån Mediarkivet. Mina källor består av sju ledarartiklar från SvD om EU-valet, fyra artiklar från Dagens Nyheter om EU-valet samt en artikel från Aftonbladet om EU-valet. Mina källor avseende USA-valet består sedan av tre artiklar från DN, tre artiklar från SvD och en artikel från Aftonbladet. En eventuell begränsning dessa källor kan innebära för min uppsats är att artiklarna om EU-valet är fler än artiklarna från USA-valet.

2.7 Teoretiska nyckelbegrepp

2.7.1 Högerextremism och högerpopulism

Till att börja med är det viktigt att särskilja högerpopulism och högerextremism då de ofta blandas ihop. I ett kapitel till boken *Varieties of Right-Wing Extremism in Europe* kartlägger Jérôme Jamin

⁴³ Denck, *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*, s. 42-43.

dess skillnader och likheter. Han menar att dessa begrepp ofta används inkorrekt i media och politiken. Populism, menar han, är liktydigt med högerextremism och är inte heller ett lika stort hot mot liberala värden och demokrati.⁴⁴ Populism är en politisk diskurs där man placerar folket i opposition mot den 'korrupta eliten', där folket måste ta tillbaka kontrollen över demokratin. Högerextremism är en ideologisk rörelse baserad på extrem nationalism som vill försvara ett folk inom ett territorium. Jamin skriver följande: "A nationalism that justifies xenophobia, anti-Semitism, and the development of a strong police state to protect the future of that people from a racial, territorial and cultural point of view."⁴⁵ Populism är en politisk stil och valstrategi och inte en specifik politisk ideologi. Jamin skriver vidare: "In order to study populism, the concept of the 'people' is an inevitable starting point."⁴⁶ Folket i den populistiska diskursen porträtteras ofta som exkluderade från systemet och platserna där besluten fattas.⁴⁷

Jamin skriver följande om högerextremism: "The most frequent characteristics used to define the extreme-right include extreme nationalism, ethnocentrism, anti-communism, law and order thinking, anti-pluralism and hostility to democracy."⁴⁸ Politisk extremism kan utgöras av alla politiska rörelser som är emot de viktigaste värdegrunderna, institutionerna och demokrati.⁴⁹ Begreppen extremism innebär en våldsam och extrem opposition mot vissa idéer, partier, grupper av människor.⁵⁰ Även om majoriteten av de högerextrema partierna inte öppet beskriver sig själva som anti-demokratiska är många ofta djupt avvisande mot det demokratiska systems principer och värderingar.⁵¹

Jamin menar att populism och högerextremism refererar till väldigt olika verklighetsbeskrivningar. Populism mobiliserar en diskurs som glorifierar folket mot den korrupta eliten och högerextremism förstärker etniska och kulturella olikheter mellan människor och nationer med drag av extrem nationalism.⁵² Populism ogillar eliten och institutionerna den representerar medan högerextremismen ogillar dess principer, värden och demokratin.⁵³

⁴⁴ Jamin, "Two Different Realities: Notes on Populism and Extreme Right", s. 38.

⁴⁵ Ibid, s. 39.

⁴⁶ Ibid, s. 41.

⁴⁷ Ibid, s. 41.

⁴⁸ Ibid, s. 43.

⁴⁹ Ibid, s. 43.

⁵⁰ Ibid, s. 44.

⁵¹ Ibid, s. 47.

⁵² Ibid, s. 47.

⁵³ Ibid, s. 48.

Populism är därför inte samma sak som högerextremism och är inte ett lika stort hot mot demokratin och de liberala värdena. Jamin understryker vikten av att inte använda populism för att beskriva extremhögern och den 'demokratiska legitimeringen' som användandet kan leda till. Båda diskurserna avvisar alltså den Europeiska Unionen. Populism motsätter sig traditionellt eliten och högerextremistiska diskurser varit avvisande mot Bryssel sedan Maastrichtfördraget.⁵⁴

I boken *What is populism?* av Jan-Werner Müller skriver han att termen populism ofta används som en synonym för "antiestablishment". Det är också associerat med olika humör och känslor: populister är arga, deras väljare är frustrerade. Han menar även att politiker både från höger och vänster har stämplats som populister. Müller menar att när man talar om populism är det inte helt självklart vad vi menar och det finns inget kriterium på när politiker blir populistiska. Han menar att alla politiker i demokratier vill vädja till folket, vill höra hur 'vanliga människor' tänker och känner.⁵⁵

Avslutningsvis har Jan-Werner Müller sju punkter som kännetecknar populism. För det första är populismen inte en autentisk del av modern demokratisk politik och inom populismen finns alltid möjligheten att en aktör talar om "det verkliga folket" för att tävla med den dåvarande styrande eliten. Populism kan endast existera i representativa system, då de insisterar på att de själva är den legitima representanten. För det andra är inte alla som kritiserar eliten populister. Utöver att vara anti-elitister är populister även anti-pluralister då de hävdar att de är de enda som representerar folket. Populister menar att eliten är omoralisk och att folket är en moralisk och homogen enhet som inte kan fela. För det tredje hävdar de att de representerar "det goda" och stödjer folket och de kan alltid avfärda valda representanter och valresultat med "det verkliga folket" eller "tyst majoritet". För det fjärde kräver populister ofta folkomröstningar och Müller menar att populismen inte är vägen till mer deltagande i politiken. För det femte kan populister styra och det är troligt att de gör det med deras idé om att de representerar folket. Müller skriver följande: "Concretely, they will engage in occupying the state, mass clientelism and corruption, and the suppression of anything like a critical civil society." Populistiska regimen är troligt att leda till allvarliga konstitutionella konflikter vid något tillfälle.⁵⁶ För det sjätte borde populister bli kritiserade för vad de är – en fara för demokrati och inte bara 'liberalism', men de borde inte exkluderas från den politiska debatten. Att tala med populister är inte samma sak som att tala som populister. Man kan ta problemen de tar upp på allvar utan att acceptera sättet de inramar problemen på. För det sjunde menar Müller att många delar av populationen faktiskt

⁵⁴ Ibid, s. 49.

⁵⁵ Müller, *What is populism?*, s. 7.

⁵⁶ Ibid, s. 57.

är underrepresenterade men att detta inte rättfärdigar populisters anspråk på att endast deras följare är det verkliga folket och att de är de enda legitima representanterna.⁵⁷

2.7.2 Demokrati

Demokratibegreppet i samhällsvetenskaplig forskning kan mest rättvist beskrivas som en gråskala snarare än ett binärt tillstånd. I *What is democracy? A reconceptualization of the quality of democracy* argumenterar Gerardo L. Munck för att demokratibegreppet måste omfatta något mer än det minimikrav som ställs på en sådan statsform. Han refererar till en lång rad andra forskare som har gjort en konceptuell åtskillnad mellan grundläggande och utvecklade demokratier. Lijphart benämner det förstnämnda som en stabil demokrati och det sistnämnda som en perfekt demokrati. Andra forskare benämner den grundläggande demokratin som en ”polyarki” eller en ”minimal”, ”formell”, ”institutionell”, eller ”etablerad” demokrati till skillnad från de utvecklade, ”goda” eller ”liberala och deltagande” demokratierna.⁵⁸

Dessa teoretiska åtskillnader skapar ett diskussionsutrymme för vad som kännetecknar en god och utvecklad demokrati i termer av kvalitet. En sådan kvalitetsaspekt är om demokratin rör sig mot en hög rad av konsensus snarare än rent majoritetsstyre. Ett annat är hur väl demokratin förespråkar demokratins syften. Ett tredje handlar om att förespråka och skydda demokratisk frihet.⁵⁹ Schedler påpekar också att demokratibegreppet är uppenbart normativt. Det innefattar inte bara lagstiftning och allmänna val utan även principer, institutioner och beteenden.⁶⁰

3. Resultat

3.1 EU-valet

3.1.1 Svenska Dagbladet – Therese Larson Hultin ”Populister utnyttjar Greta Thunberg i valet”

Sammanfattning: I artikeln handlar narrativet om hur populisterna i Tyskland utnyttjar Greta Thunberg för att vinna poäng inför EU-valet.

Orientering: De som hånar Greta Thunberg är Jörg Meuthen och Alexander Gauland, ledare för Alternativ för Tyskland.

⁵⁷ Ibid, s. 58.

⁵⁸ Munck, “*What is democracy? A reconceptualization of the quality of democracy*”, s. 3.

⁵⁹ Ibid, s. 3.

⁶⁰ Schedler, *The breaching experiment. Donald Trump and the normative foundations of democracy*, s. 441.

Komplicerande handling: Handlingen i denna artikel är populistisk som kampanjer mot klimatet i EU-valet. Anledningen till detta hån är att flyktingströmmarna har minskat och större partier har tagit över de invandrarkritiska partiernas politik med tuffare gränskontroller samt utvisningar.

Värdering: Hultin menar att anledningen mot hånet är logiskt då Alternativ för Tysklands anhängare i allmänhet inte är den del av samhället som bekymrar sig över att vara politiskt korrekta. De kampanjer mot klimatet då de insett att det finns väljare att vinna på det. Hultin skriver följande: *”Att gråhåriga gubb... förlåt, äldre män, hetsar mot en 16-åring flicka kan tyckas märkligt i dessa metoo-medvetna tider. Men ändå är det helt logiskt.”*

3.1.2 Svenska Dagbladet – Maria Ludvigsson ”Gör EU debatten begriplig!”

Sammanfattning: Narrativet i artikeln beskriver EU-debatten inför valet i Sverige.

Orientering: Det är Alice Bah Kuhnke, Soraya Post och Tomas Tobé som debatterar i Aktuellt.

Komplicerande handling: EU-debatten beskrivs som att ha sparat ur och är obegriplig.

Värdering: Ludvigsson beskriver debatten som *”orimlighetens kakofoni”*. Ludvigsson anser att Europafrågan kan bli hur liten som helst, som i debatten på aktuellt, men att *”den kan också hanteras med respekt och ta så mycket utrymme den är värd”*.

3.1.3 Svenska Dagbladet – Therese Larsson Hultin ”Pådrag kring toppdebatt - men blir någon vald?”

Sammanfattning: Narrativet beskriver toppdebatten om vilka ska efterträda Jean Claude Juncker.

Orientering: Narrativet utspelar sig i en debatt med aktörer som Stefan Löfven, Ulf Kristensson, Annie Lööf och Jonas Sjöstedt.

Komplicerande handling: Kandidaterna debatterade om framtiden med patos. Haken var att det inte är säkert att något av dem blir vald.

Värdering: Hultin ansåg att debatter av sådan form borde man se mer av. Hon skriver följande: *”Att få höra sex toppolitiker från hela politiska skalan diskutera EU:s framtid och de stora utmaningarna i vår tid borde vara en självklarhet, inte bara vart femte år.”*

3.1.4 Svenska Dagbladet – Lydia Wålsten ”Rösta inte på protektionisterna”

Sammanfattning: Narrativet handlar om fri rörlighet inom EU.

Värdering: Lydia Wålsten anser inte att EU borde handla in protektionism. Hon menar att förutom fred är fri rörlighet, varor och tjänster något som svenskar finner mest viktigt med EU. Wålsten anser att kommissionens arbete att minska möjligheterna att arbeta inom EU är fel. Wålsten skriver följande: *”Den Europeiska Unionens existensberättigande är inte protektionism.”*

3.1.5 Svenska Dagbladet – Maria Ludvigsson ”Känslor har ingenting med verkligheten att göra”

Sammanfattning: Narrativet handlar om att känslor tagit över förståndet i EU-debatten.

Orientering: Narrativet beskriver de debatter som äger rum innan EU-valet i Sverige.

Komplicerande handling: Narrativet beskriver att när känslor tar över så blir debatten obegriplig. Det blir även ointressant när samtal inte kan utvecklas. Ludvigsson skriver följande: ”Känslan säger inget om verkligheten, endast ditt välbefinnande.”

Värdering: Författaren anser att debatterna borde innehålla mer intellekt och mindre känslor. Hon citerar Margaret Thatcher om känslor: *”Tanken har mer än en gång gått till Lady Thatchers klagan om känslornas tidevarv: ’Do you know that one of the great problems of our age is that we are governed by people who care more about feeling than they do about thoughts and ideas.’”*

3.1.6 Svenska Dagbladet – Tove Lifvendahl ”Det ankommer på demokrater att gilla läget”

Sammanfattning: Tove Lifvendahl sammanfattar valresultatet efter EU-valet.

Orientering: Artikeln skrivs precis efter valresultatet.

Komplicerande handling & värdering: Valdeltagandet i årets EU-val ser ut att ha gått upp första gången sedan församlingen startade 1979. Att det har varit en nedgång har enligt Lifvendahl försvårat bemötandet av kritik som rör ”demokratiskt underskott och maktförskjutning”. Lifvendahl skriver följande: *”Det är inte säkert att resultatet blir något att fröjdas över. Innan måndagens SvD föreligger i tryckt papper kan det hända att Europaparlamentet har en politisk sammansättning för känns för inspirerande. Kanske kommer vi att få se röstdeltagandet gå upp och samtidigt leda till mer inflytande och makt till partierna och politikerna som av andra kallas populistiska.”* Lifvendahl menar även på vikten av att rösta: *”Många har argumenterat att ’det spelar roll vad du röstar på, bara du går och röstar’. Men det spelar roll. Istället: ’det spelar roll vad du röstar på, och därför ska du gå och rösta’.”*

3.1.7 Svenska Dagbladet – Tove Lifvendahl ”Europa, vi har ett resultat: Alla får påse!”

Sammanfattning: Tove Lifvendahl skriver om EU-valets resultat att det finns något för alla att jubla och förfäras över.

Orientering: Resultatet för EU-valet har precis blivit klart.

Värdering: Följande skriver Lifvendahl om de olika svenska partierna:

”Socialdemokraterna grep det sista halmstrået: ’vi har befast vår position som Sveriges största parti’, sades det. Så kan man ju se det. Eller också kan man erkänna att man har gjort sitt sämsta val sedan urminnes tider.”

”Vänsterpartiet hade också önskat sig mer, ’för vi förtjänar mer’, sade Sjöstedt. Det kan man tycka, men med demokratiska glasögon så fick Vänsterpartiet exakt vad de förtjänade.”

”Sverigedemokraterna var av förklarliga skäl glada, även om deras egna förväntningar på tillväxten nu i två val inte motsvarats av verkligheten. Att debaclet kring Peter Lundgren inte tycks ha påverkat i stor utsträckning förvånar inte. SD:s väljare verkar ha en annan fördragsamhet med karaktärsmissiga dikeskörningar än andra partiers väljare.”

”Och så Liberalerna då. I skrivande stund (vi närmar oss midnatt), florerar siffran 4,065 procent. Det kan bli många dygn innan alla röster är räknade. Oui? Non? Si? No? De har min medkänsla. De parti som vill ha mest av EU av alla, det vill de svenska väljarna knappt ha på plats där. Det är en rätt tydlig signal.”

3.1.8 Dagens nyheter – Ledare ”Gränskontrollerna har för länge sedan sparat ur”

Sammanfattning: Ledaren anser att gränskontrollerna i Europa strider mot EU.

Orientering: Ledaren skriver följande: *”Reser man med tåg mellan Hamburg och Malmö möts man vid färjeläget i Rodlby av dansk polis som vill titta på passen. När Öresundståget från Köpenhamn sedan rullar in på stationen i Hyllie står de svenska passkontrollanterna redo att borda vagnarna. Det är så ’den fria rörligheten’ ser ut.”*

Komplicerande handling: Gränskontrollerna som endast skulle vara i kraft i tio dagar har vid tidpunkten artikeln skrevs funnits i tre och ett halvt år. Ledaren skriver följande: *”Medborgarna rätt att fritt röra sig i det europeiska rummet, kodifierad i Maastrichtfördraget och Schengenavtalet, är det mest betydelsefulla tryckte för att EU är något mer och större än bara ekonomiskt och praktisk politisk samarbetsorganisation. Det har också handlat om att riva murar och skotta igen skyttegravar.”*

Värdering: Ledaren hoppas att regeringspartiernas kandidater kommer att kampanja för att de inre gränskontrollerna ska upphöra. Det skrivs följande: *”Detta Europa utsätts nu långsamt för attacker, dels från högernationalism som avskyr allt som EU står för, utan också från respektabla politiker talar varmt om ’fredsprojektet EU’.”*

3.1.9 Dagens Nyheter – Ledare ”Att kunna var stort, att gå igenom rutan är större”

Sammanfattning: I artikeln uttrycker ledaren oro över hur parlamentariker och politiker gynnas av att vara kända.

Orientering: Texten tar exempel som Bodil Valero och Linnéa Engström som är två av de 100 mest inflytelserika parlamentariker i EU, men där det istället är mer kända namn som står på miljöpartiets lista för EU-valet, som före detta kulturminister Alice Bah Khunke samt före detta tv-meteorologen Pär Holmgren.

Komplicerande handling: Ledaren skriver följande: *”Parlamentariska meriter verkar spela en mindre roll. Man ska istället vara känd. USA har en dokusåpakändis som politiker. Ukrainas president är med i en komediserie på TV.”*

Värdering: Ledaren menar att det är illavarslande att politikernas kompetens anses mindre viktig och att känslor som vrede och bitterhet får större utrymme och menar att Trump spelat på dessa känslor.

3.1.10 Dagens Nyheter – Ledare ”Nu måste Europas breda centrum hålla ihop”

Sammanfattning: Ledaren skriver om valresultaten i EU-valet.

Orientering: Ledaren skriver följande: *”Under söndagen gick ett hundratal miljoner européer till valurnorna. Från Italien i söder till Sverige i norr, Irland i väster och Polen i öster, valde vi vilka som ska företräda oss i EU-parlamentet de närmaste fem åren.”* Aktörer är partierna i EU samt Manfred Weber, en möjlig efterträdare för Jean-Claude Juncker.

Komplicerande handling: Borgerliga EPP samt socialdemokratiska S&D går bakåt medan EU kritiska populistiska partier samt liberaler går framåt. Ledaren skriver dock: *”Någon politiskt jordbävning handlar det dock inte om. Att EPP och S&D förlorar sin majoritet har legat i tangentens riktning i flera år.”* Resultatet visar att gröna, liberala men även populistiska partier kommer få mer inflytande. Ledaren skriver vidare: *”Mer än en fjärdedel av mandatet till partier som italienska Lega, polska Lag och rättvisa och svenska SD. Men det handlar inte om någon majoritetsrörelse. Och sinsemellan är nationalisterna även splittrade.”*

Värdering: Ledaren hoppas på att de Europavänliga partierna i EU ska lyckas kompromissa och föra EU framåt på ett konstruktivt vis. Ledaren hoppas inte att den tyske kristdemokraten Manfred Weber ska efterträda Jean-Claude Juncker. Följande skriver ledaren:

”EU:s svåraste utmaning de närmaste fem åren är att ta hand om de nationalistiska och auktoritära regeringar i Ungern och Polen som gett sig på sina länders demokrati. Då behövs en kommissionsordförande som förstår detta. Weber har under åren som gruppleddare för EPP hållit Ungerns premiärminister Viktor Orbán om ryggen.”

”Även om högernationalismen går framåt ser väljarna ut att ha lagt tyngden till parlamentets Europavänliga centrum. Detta breda centrum måste nu hålla ihop för att försvara demokratin och friheterna unionen symboliserar.”

3.1.11 Dagens Nyheter – Ledare ”En toppkandidat skulle vara ett bottennapp”

Sammanfattning: Ledaren återger valresultatet och ser det höga valdeltagandet som ett försvar för EU. Däremot är ledaren kritisk till den process där partigrupper väljer ”toppkandidater” till ordförande i EU-kommissionen.

Orientering: Ledaren nämner Manfred Weber och Michel Barnier, två potentiella toppkandidater.

Komplicerande handling: Ledaren nämner Lissabonfördraget där det står klart att stats- och regeringscheferna endast ska "ta hänsyn" till valet när de föreslår ett namn. Ledaren nämner Manfred Weber som är ett okänt namn bland många samt inte har någon regeringserfarenhet. Ledaren skriver följande: *"Att göra Weber till kommissionsordförande är inget som fyller igen EU:s så kallade demokratiska underskott."* DN:s ledare skriver vidare att att Brexitförhandlaren Michel Barnier vore ett lämpligare val. Alla länder utser sin ledamot, vilket texten anser "borgar för trubbel": *"Ungerns auktoritära ledare Viktor Orbán lär ta ut ett sändebud efter eget kynne, Polens nationalkonservativa värstingar likaså. Italiens populistregering får en stol, Rumäniens korrupta socialdemokrater en annan."*

Värdering: Ledaren skriver följande: *"Parlamentets påhitt var en uppvisning i låtsasdemokrati. Kommissionen är inte en regering. I år har parlamentet försökt upprepa tricket, som inte har åldrats med charm."* Ledaren menar att det finns spänningar i hela Europa nu, men att väljarna har visat att de tror på unionen och det är den viktigaste slutsatsen av EU-valet.

3.1.12 Aftonbladet - Anders Lindberg "Tråkigheten känns faktiskt befriande"

Sammanfattning: Lindberg skriver om Socialdemokraternas valkampanj som efterliknar det svenska riksdagsvalet.

Komplicerande handling: Lindberg skriver om Socialdemokraternas valmanifest inför EU-valet där de lovat att stärka demokratin i EU och samtidigt sätta press på övriga medlemsländer (SD, Polen, Ungern och Rumänien) att förhålla sig till mänskliga rättigheter. Svensson påpekar att Socialdemokraterna har samma budskap som i riksdagsvalet.

Värdering: Lindberg skriver följande: *"Valmanifestet är lika tråkigt som den grå gardinen på pressträffen. Men till skillnad från andra partier tar Stefan Löfven i alla fall väljarna på allvar. Det borde inte kännas så befriande."*

3.2 USA-valet

3.2.1 Svenska Dagbladet - Malin Ekman "Trumpanhängare ser en folkbildare i presidenten"

Sammanfattning: I artikeln beskriver Malin Ekman Trumps anhängare.

Orientering: Ekman har talat med två av Trumps kärnväljare, Betty och Phil McGarrigan från Philadelphia.

Komplicerande handling: Hon påpekar att opinionsmätningarna inte ser bra ut om man hejar på Trump då Biden leder med 8 procent. Däremot menar hon att i valet 2016 ledde Hillary Clinton. Enligt paret McGarrigan har deras support till Trump inget med politik att göra, utan identifikation. Enligt Ekman ser maken McGarrigan Trump som folkbildare: *"Någon som klätt av den politiska*

världen dess mystik och svåråtkomlighet.” Hon har frågat flera republikaner vad som blivit bättre för dem under Trumps styre men då har de svårt att nämna något specifikt. Hon menar däremot att Trumps administration tillförde nya arbeten men samtidigt har klyftorna och polariseringen ökat.

Värdering: Malin Ekman skriver följande: *”Trump’s bedrift är inte att han fört en politik för den vanliga amerikanen. Den är att han fört politiken närmre folket. Eller att han fått stora delar av det att känna så. Därför har många väljare overseende med hans tillkortakommanden.”*

3.2.2 Svenska Dagbladet - Malin Ekman ”En match som Trump hade behövt vinna”

Sammanfattning: Malin Ekman skriver om den senaste presidentdebatten som hon ansåg var en revansch från den förra och blev en jämn match.

Orientering: I debatten debatterar Joe Biden och Donald Trump.

Komplicerande handling: Ekman återger hur de under debatten avbröt varandra totalt 93 gånger, Trump 71 gånger och Biden 22. Biden leder stort och i flera vågmästartelstater. Hon skriver följande: *”Det syntes på både Trump och Biden att landets såväl som den personliga framtiden stod på spel. Efter den första debattens fiasko var förväntningarna möjligen lågt ställda, med rivalerna stärkte sina prestationer rejält. Båda verkar ha lyssnat på sina rådgivare.”* Hon anser att Biden var med skarp än vanligt och Trump höll sig mer till saken, men att ”han var sitt temperament trogen”: *”Trump missade också chansen att tala övertygande till icke-vita väljare. Ett av debattens huvudämnen var rasismen i landet, ett tema som presidenten nöjde sig med att kommentera med utsagan att han är ’minst rasist i rummet.’”*

Värdering: Hon menar att Biden och Trump hade olika syn på ekonomin, klimatkrisen samt sjukvårdssystemet och att det blev en jämn match, men en match Trump hade behövt vinna.

3.2.3 Svenska Dagbladet – Erik Bergin ”Trump för 2016 i repris – trots annan ammunition finns”

Sammanfattning: Erik Bergin skriver att många av Trumps väljarkrets inte övergett honom sedan 2016 och han har 90 procents stöd från republikanerna. Trots det finns en stor chans att han åker ut efter en mandatperiod, ”såvida han inte lyckas få hundratusentals poströster förklarade ogiltiga”.

Orientering: Trumps valstrategi beskrivs.

Komplicerande handling: Bergin skriver följande: *”Om USA röstar den 3 november som opinionsmätningar indikerar kan Joe Biden säkra en storseger. Sker det, så innebär det en kollaps för en strategi som fungerat extremt väl för Trump sedan 2015 när han ställde upp, och där han briljerat. Men där också de coronasmittade valåret 2020 inneburit både unika motgångar och missade chanser för en president som gick till val på att köra valkampanjen från 2016 i repris.”* Bergin menar att coronapandemin har förändrat presidentens chanser för att vinna. Enligt Bergin låg

Trump's framgång i att hitta väljare i dem som var missnöjda med politiken samt eliten i Washington, men det var inte bara hans kärnväljare som röstade på Trump 2016. Trumps politik går hem hos många republikaner och även i år kommer troligtvis fler än kärnväljare rösta på honom. Bergin påpekar även att många väljare har lämnat honom, troligtvis på grund av hans utspel. Ett misstag Trump har gjort är att tona ner allvaret med coronapandemin. Enligt mätningar har många av Trumps äldre väljare rört sig från honom vilket troligen har att göra med Trumps hantering av pandemin.

Värdering: Bergin skriver följande: *"Trump har en poäng i att livet måste gå vidare bortom viruset. Men efter att över 220 000 amerikaner avlidit i covid-19, och presidenten själv smittats, var det troligen en dålig idé att stå inför kameran och säga att om du smittas så blir det strax bättre."*

"Så då blir förstås frågan varför Trump ägnat så mycket tid under 2020 att förminska corona, kalla motståndaren för kriminell och senil – i stället för att prata om verkliga åstadkommanden och uppfylla vallöften som verkligen angår folk. Strategin för fyra år sedan verkar inte funka nu."

3.2.4 Dagens Nyheter - Ledare "Trump's bästa chans är att stoppa väljarna"

Sammanfattning: Ledaren skriver att Trumps tid vid makten har kännetecknats av auktoritära mönster och ledaren befarar att valet kan saboteras.

Orientering: Aktören i denna artikel är Donald Trump.

Komplicerande handling: Ledaren skriver följande: *"Redan tidigare har republikaner runt om i USA försökt göra det krångligt att rösta för svarta, hispanics och unga. De kan alla misstänkas för antitrumpska böjelser."* Sådana här trick har varit vanligt förekommande i valet på grund av Trumps rädsla för att förlora. Ju färre som röstar, desto bättre chanser för Trump, menar ledaren.

Värdering: Ledaren poängterar vikten av att Trump inte blir vald: *"Donald Trump har hotat med att inte acceptera valresultatet om han inte vinner. Ännu ett skäl att rösta bort honom."*

3.2.5 Dagens Nyheter – Ledare "Löjligt att utmåla Biden som röda faran"

Sammanfattning: Ledaren skriver om det bisarra i att republikaner målar ut Joe Biden som vänstervriden.

Orientering: I artikeln är aktören Joe Biden.

Komplicerande handling: Ledaren skriver följande: *"Joe Biden är gammal. Han blandar ihop saker och avslutar inte sina meningar. Han har ingen briljant vision för framtiden. Låt gå för det. Men är hans plan verkligen att göra USA till ett socialistiskt land om han vinner? Är vicepresidentkandidaten Kamala Harris kommunist? Detta försöker Donald Trump inbilla amerikanerna inför valet den 3 november."*

Värdering: Ledaren menar att Joe Biden alltid har hållit sig till mitten i politiken och kunnat samarbeta med republikaner om det varit möjligt och han har dessutom respekt för demokratin och rättsväsendet.

3.2.6 Dagens Nyheter - Ledare ”Detta är historiens ödesval – Trump måste bort”

Sammanfattning: I artikeln skriver ledaren om hur viktigt det är för världen och USA att Trump inte sitter kvar i fyra år till. Texten menar att Joe Biden inte är en frälsare, men att det handlar om mer än så.

Orientering: I artikeln är aktörerna Joe Biden och Donald Trump.

Komplicerande handling: Ledaren skriver följande: *”Det handlar om att sätta punkt för en epok som tillfogat världen – klimatet, tilltron till demokratin, det offentliga samtalet – djupa sår. Det handlar om att rösta bort Trump och reparera de skador han orsakat.”* DN menar att Trumps fyra år vid makten har präglats av lögn, konspirationer och kunskapsförakt. Texten menar att USA varit symbol för frihet men under Trumps har mycket av detta försvunnit. Ledaren skriver följande: *”Nu framstår landet alltmer som en amoralisk supermakt som bara ser till egna intressen och riskerar att bli allt svårare att skilja från makter som Ryssland och Kina.”*

Värdering: Ledaren anser att Trump har bidragit till en polarisering av USA och även resten av världen. Texten menar att Joe Biden måste läka detta sår om han vinner. Den fortsätter med att påpeka att Trump har uppmuntrat beväpnade högerextremister: *”Han har skapat en ökad tolerans för våld som politisk metod. Han har inte tagit avstånd från beväpnade högergrupperingar och snarare uppmuntrat dem. Polariseringen för att våld som politisk metod vinner mark även hos motståndarna. Det har gått så långt att det nu finns farhågor kring acceptans av valresultatet och ett fredligt demokratiskt maktskifte.”* DN:s ledare avslutar enligt följande: *”Men valet är mycket större än presidentposten. Det handlar om demokratins framtid. Trump måste bort.”*

3.2.7 Aftonbladet - Anders Lindberg ”Högerpopulism bryr sig inte om väljarna”

Sammanfattning: I artikeln skrev Anders Lindberg om hur ömtålig den amerikanska demokratin är.

Orientering: I artikeln skriver Lindberg om Donald Trump.

Komplicerande handling: Lindberg skriver följande: *”Redan när Donald Trump angrep etablerad media för att vara ’fejkade nyheter’ under valrörelsen 2016 kunde vi nog ha räknat ut att det skulle gå så här.”* Han skriver vidare: *”Trump och dagens republikanska parti respekterar inte demokratin och kommer göra sitt bästa för att begränsa motståndarens möjligheter att rösta.”* Han citerar Tomathy Snyder i ”Om Tyranni: tjugo lärdomar från det tjugonde århundradet” som skriver att ”post-sanning är pre-fascism”: *”’Post-sanning är pre-fascism’ kan låta dramatiskt, men vad kan man*

annars säga när Donald Trump uppmuntrar militära grupper och högerextrema grupper som proud boys?”

Värdering: Lindberg likställer Trump vid andra högerpopulister då han inte tänker avgå frivilligt även om han inte vinner valet. Många delstater vill inte räkna poströster. De flesta som poströstar är demokrater och Lindberg menar att om valdeltagandet ökar är det till följd av att fler svarta samt minoriteter röstar. Bidens kampanj var tvungna att ställa in två evenemang i Texas efter att ha blivit förföljda av beväpnade Trump-anhängare. Lindberg skriver följande: *”Men en sak är säker redan nu. Vår liberala demokrati är mer ömtålig än många av oss trodde. Den naiviteten är högerpopulismens bästa vän.”*

4. Analys

I följande avsnitt presenterar jag först mitt resultat strukturerad efter min valda metod – den kategoriella-innehållsliga narrativa analysen. Därefter diskuterar jag den i löpande text.

4.1 En komparativ analys av narrativen i USA- och EU-valen enligt Boréus och Bergströms kategoriella-innehållsliga kategorier

4.1.1 Högerpopulism respektive högerextremism i fallet EU-valet

Högerpopulismen respektive högerextremism i samband med EU-valet har nämnts i sex artiklar av tolv (50 procent).

Artikel	Citat
Tove Lifvendahl, SVD, ”Det ankommer på demokrater att gilla läget”	”Kanske kommer vi att få se röstdeltagandet gå upp - och samtidigt leda till mer inflytande och makt till partierna och politikerna som av andra kallas populistiska.”
Ledare, DN, ”Gränskontrollerna har för länge sedan spåret ut”	”Detta Europa utsatt nu långsamt för attacker, dels från högernationalism som avskyr allt som EU står för, utan också från respektabla politiker talar varmt om ’fredsprojektet’ EU.”
Ledare, DN, ”Att kunna var stort, att gå igenom rutan är större”	”Men man kan ana att förväntningarna på politikernas kompetens spelar mindre roll i dag än tidigare och känslor spelar större roll, inte minst vrede och bitterhet. Det är illavarslande - Trumps förmåga var att spela på dessa känslor.”

Ledare, DN, ”Nu måste Europas breda centrum hålla ihop”	”Det är för att den EU-kritiska populistiska nationalismen växer, men även liberala krafter. Men på många håll går högerpopulisterna framåt. Mer än en fjärdedel av mandaten till partier som italienska Lega, polska Lag och rättvisa och svenska SD. Men det handlar inte om någon majoritetsrörelse. Och sinsemellan är nationalisterna även splittrade. EU:s svåraste utmaning de närmaste fem åren är att ta hand om de nationalistiska och auktoritära regeringar i Ungern och Polen som gett sig på sina länders demokrati. Då behövs en kommissionsordförande som förstår detta. Weber har under åren som gruppleadare för EPP hållit Ungerns premiärminister Viktor Orbán om ryggen. Även om högernationalismen går framåt ser väljarna ut att ha lagt tyngden till parlamentets Europavänliga centrum.”
Ledare, DN, ”En toppkandidat skulle vara ett bottennapp”	”Och de främlingsfientliga populisternas framgång var inom hanterbara gränser. Ungerns auktoritära ledare Viktor Orbán lär ta ut ett sändebud efter eget kynne, Polens nationalkonservativa värstingar likaså. Italiens populistregering får en stol, Rumäniens korrupta socialdemokrater en annan.”
Anders Lindberg, Aftonbladet, ”Tråkigheten känns faktiskt befriande”	”Socialdemokraterna går i princip till val med samma budskap som i riksdagsvalet. Man lovar att bekämpa högerextremismen, stå upp för arbetares rättigheter och klimatpolitik.”

Tabell 1: Kategorin högerpopulism respektive högerextremism i fallet EU-valet

4.1.2 Högerpopulism respektive högerextremism i fallet USA-valet

Högerpopulismen respektive högerextremismen i samband med USA-valet nämndes i två artiklar av sju (29 procent).

Artikel	Citat
Ledare, DN, ”Detta är historiens ödesval – Donald Trump måste bort”	”Han har inte tagit avstånd från beväpnade högergrupperingar och snarare uppmuntrat dem. I båda de stora och stabila partier som tidigare var solitt liberalkonservativa respektive socialliberala finns nu betydande antiliberala inslag av auktoritär nationalism respektive socialism.”

Anders Lindberg, Aftonbladet, ”Högerpopulism bryr sig inte om väljarna”	”Precis som andra högerpopulister har Trump inga planer på att avgå frivilligt oavsett vad väljarna säger. ’Postsanning är pre-fascism’ kan låta dramatiskt, men vad kan man annars säga när Donald Trump uppmuntrar militära grupper och högerextrema grupper som proud boys? Den naiviteten är högerpopulismens bästa vän.”
---	---

Tabell 2: Kategorin högerpopulism respektive högerextremism i fallet USA-valet

4.1.3 Demokrati i fallet EU-valet

Demokratin i EU-valet nämndes i fyra artiklar av tolv (33 procent).

Artikel	Citat
Tove Lifvendahl, SvD, ”Det ankommer på demokrater att gilla läget”	”Nedgången gör det svårt att bemöta kritik om demokratiskt underskott och maktförskjutning. Här i Sverige är det bara Kommunistiska partiet som har valt att kampanja på devisen att folk ska avstå demokratideltagandet.”
Ledare, DN, ”Nu måste Europas breda centrum hålla ihop”	”Detta breda centrum måste nu hålla ihop för att försvara demokratin och friheterna unionen symboliserar.”
Ledare, DN, ”En toppkandidat skulle vara ett bottennapp”	”Parlamentets påhitt var en uppvisning i låtsasdemokrati. Att göra Weber till kommissionsordförande är inget som fyller igen EU:s så kallade demokratiska underskott.”
Anders Lindberg, Aftonbladet, ”Tråkigheten känns faktiskt befriande”	”Tyngdpunkten ligger på att stärka demokratin i EU genom att skärpa kraven på alla länder att respektera mänskliga rättigheter.”

Tabell 3: Kategorin demokrati i fallet EU-valet

4.1.4 Demokrati i fallet USA-valet

Demokrati i USA-valet nämndes i tre artiklar av sju (43 procent).

Artikel	Citat
Ledare, DN, ”Löjligt att utmåla Joe Biden som röda faran”	”Biden har även respekt för rättsväsendet och demokratins institutioner.”

<p>Ledare, DN, ”Detta är historiens ödesval – Trump måste bort”</p>	<p>”Valet gäller mycket mer än så. Det handlar om att sätta punkt för en epok som tillfogat världen - klimatet, tilltron till demokratin, det offentliga samtalet - djupa sår.” ”Det har gått så långt att det nu finns farhågor kring acceptans av valresultatet och ett fredligt demokratiskt maktskifte. Men valet är mycket större än presidentposten. Det handlar om demokratis framtid. Trump måste bort.”</p>
<p>Anders Lindberg, Aftonbladet, ”Högerpopulism bryr sig inte om väljarna”</p>	<p>”Trump och dagens republikanska parti respekterar inte demokratin och kommer göra sitt bästa för att begränsa motståndarens möjligheter att rösta. Men en sak är säker redan nu. Vår liberala demokrati är mer ömtålig än många av oss trodde. Den naiviteten är högerpopulismens bästa vän.”</p>

Tabell 4: Kategorin demokrati i fallet USA-valet

4.2 Analys och diskussion

Jag kommer i den fortsatta diskussionen fokusera på Boréus och Bergströms kategoriella-innehållsliga kategorier och Labov och Waletskys narrativa element.⁶¹ Denna analytiska inramning ger en överblick av hur det empiriska materialet kan ses i ljuset av min valda teori, men behöver ytterligare en utveckling för att besvara frågeställningen i min uppsats. För att en analytisk slutsats ska vara som mest intressant krävs det att den inte kan nås med enbart uppsatsens empiri, eller teori, utan att den enbart kan nås genom en förening av de båda och den valda metoden. Detta menar jag att min slutsats, som presenteras senare, uppfyller.

4.3 Den socialkonstruktivistiska teoribildningen

Vad jag inledningsvis i denna sista del av min analys vill klargöra är hur den kopplar an till den socialkonstruktivistiska teoribildningen. Socialkonstruktivismen är inte en teori om narrativ, utan en vetenskapsfilosofisk utgångspunkt för dessa teorier. Den poängterar att vår förståelse av världen är social konstruerad, det vill säga att vårt sätt att få kunskap om vad som finns nås genom en process av internalisering av kunskap (när vi tar in vad andra säger), externalisering av kunskap (när vi själva upprepar denna kunskap) och objektifiering (när vi uppfattar detta som sagts som ”naturligt” och

⁶¹ Boréus och Bergström, *Textens mening och makt – Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*; Labov och Waletsky, ”The Narrative Analysis: Oral versions of personal experience”.

”objektivt sant”). Detta är den grundläggande poängen i Berger och Luckmanns *The Social Construction of Reality*. För att kort uttrycka vilken betydelse detta har för min uppsats så handlar det om att språket inte på ett okomplicerat sätt avspeglar en objektiv och ”naturlig” sanning om vad som skett. Istället formas vår verklighetsuppfattning av den kontext vi lever i, vilka kulturella uppfattningar vi har och den tid vi lever i. Även om denna uppsats inte har som syfte att jämföra de olika undersökta tidningarnas narrativ kan jag konstatera att det finns klara skillnader hur dessa politiskt färgade ledarredaktioner uppfattar samma nyhetsrapporteringar. De narrativ som de producerar (och reproducerar) kan därför ses som sociala konstruktioner, snarare än avbildningar av en objektiv verklighet. En reflektion som kan göras är att de kategoriella-innehållsliga kategorier som min studie grundar sig på berör begrepp som tolkas väldigt olika i olika tider och platser. Tidigare forskning har kritiserat användningen av begreppen högerextremism och högerpopulism därför att de i media används på ett alltför odefinierat och synonymt sätt. Dessutom förekommer i materialet begreppet högernationalism som får ses som ett besläktat men inte helt liktydigt begrepp för högerextremismen. Därtill är uppfattningarna om demokratibegreppet mer mångfasetterade än vad som uppfattas vid första anblicken. Vad jag från en socialkonstruktivistisk teori vill ta fasta på ytterligare är de sociala samspel som producerar och reproducerar vår upplevelse av dessa begrepp. På så sätt spelar den socialkonstruktivistiska teoribildningen också roll för analysen av nyckelbegreppen i denna uppsats.

4.4 Skiljelinjer EU- och USA-valet

En stor, men för min studie mindre viktig, skillnad är att coronapandemin var närvarande under USA-valet men inte EU-valet. Av den anledningen är coronapandemin inte med i analysen. Man kan konstatera att det finns flera skiljelinjer mellan narrativet kring EU- och USA-valet, både i fråga om vad som beskrivs som sammanfattning, orientering, komplicerande handling samt värderingen enligt Labov och Waletzky's begreppsapparat. Rent naturligt diskuteras de olika partierna mer i EU-valet, då Europaparlamentet har avsevärt fler partier än USA där enbart två partier dominerar. Debatten om USA-valet var mer personfokuserad i orienteringen på presidentkandidaterna Trump och Biden, medan Europavalet förvisso nämner enskilda politiker men inte i lika stor utsträckning. Donald Trump nämns i alla artiklarna om USA-valet och han som enskild aktör ses som ett stort hot mot USA:s demokrati. Många av värderingarna handlade om vad som skulle ske om Trump vann, om han skulle acceptera valutgången eller inte. Trump ses närmast som ett förkroppsligande av högerpopulismen och dess kännetecken som Müller redogör för. I narrativet om EU-valet är hotet mot demokratin inte bundet till enbart en politiker utan ses komma från många högerextrema respektive högerpopulistiska krafter i flera länder.

Artiklarna om EU-valet komplicerande handling behandlar i hög utsträckning Europas fria rörlighet och värderingen är och det finns en viss fruktan över att denna fria rörlighet nu riskerar att begränsas. I en annan artikel diskuteras det att EU-valet precis som det svenska riksdagsvalet var jämnt och att det inte handlade om någon storseger för något av partierna. Det finns även en kritik om att kunniga och kapabla politiker i EU överskuggas av politiker som blivit kända utanför politiken. I värderingen kring EU-valet uttrycks positiva förhoppningar att EU:s centrum ska hålla ihop. Dessutom uttrycks kritik mot processen av valets ”toppkandidater”. I likhet med de Vreese *et al* visar min studie att nyhetsnarrativet i EU-valet har ett mycket inhemskt fokus.

4.5 Likheter EU- och USA-valet

Likheterna i nyhetsnarrativen kring EU- och USA-valet är uppfattningen att samhället är hotat av högerpopulism samt högerextremism. Däremot skiljer sig berättelserna kring detta i de narrativ som ledarskribenterna har skapat. Narrativet kring USA-valets högerpopulism är centrerad till Donald Trumps person medan narrativet om EU-valets högerpopulism och högerextremism tar upp fler aspekter och aktörer. En annan sak som narrativen har gemensamt är framställningen, sammanfattningarna samt värderingen, kring hur politikerna debatterar och uttrycker sig inför valet där narrativets värdering har en negativ och kritisk infallsvinkel. Exempelvis beskrivs EU-debatten av en ledare som obegriplig och i en annan text återges presidentdebatten mellan Trump och Biden där det nämns exakt hur många gånger de avbröt varandra. Som tidigare nämnts råder en sorts begreppsförvirring vad det gäller begreppen högerextremism och högerpopulism. Detta har varit påtagligt i det empiriska materialet där begreppen i många fall förefaller användas synonymt.

4.6 Högerpopulism respektive högerextremism

Det kan konstateras att medienarrativet kring högerpopulism och högerextremism diskuteras mer i EU-valet än i USA-valet i mitt empiriska underlag. Även om artiklarna inte gör en teoretisk distinktion mellan högerextremism och högerpopulism går det att med visst fog urskilja hur framför allt högerpopulismen ses som ett hot mot den amerikanska demokratin, medan högerextremismen utgör det största hotet mot demokratin i EU. Många artiklar handlar om hur högerpopulismen och högerextremismen har vuxit i flera länder och att högerpopulistiska och högerextrema partier har fått mer inflytande i samband med EU-valet. Det nämns dock att dessa partier vid tidpunkten inte har fått ett storskaligt inflytande och trots deras framgång i EU-valet sätts fokus på de Europavänliga partierna i EU. I USA-valet handlar delar av narrativet kring högerpopulismen och högerextremismen om att Trump inte tagit avstånd från högerextrema grupperingar som proud boys. Högerpopulismen omskrivs även i samband med Trumps eventuella vägran att lämna ifrån sig makten om han inte skulle vinna valet. Sett till Müllers teoretiska ramverk kring högerpopulism återfinns flera typiskt

populistiska kännetecken: skapandet av allvarliga konstitutionella konflikter, ett anti-pluralistiskt färgat hävande att det finns ett ”verkligt folk” vars åsikter inte återspeglas i ett valresultat som ses som illegitimt vid valförlust, avståndstagandet mot en stark och oberoende media genom utmålandet av nyheter som ”fake news”, osv.

4.7 Demokrati

Det kan konstateras att narrativen kring USA-valet handlar mer om demokrati än i EU-valet. Det finns en tydlig värdering om hur USA:s demokrati är hotad till skillnad från EU:s demokrati. Exempelvis jämförs Trump och Bidens hållning till demokratin i värderingen, där det argumenteras för att Biden till skillnad från Trump respekterar demokratin. Dessutom diskuteras möjligheten till att Trump inte kommer att acceptera ett demokratiskt skifte om han inte vinner valet, vilket med facit i hand visade sig vara ett inte helt felaktigt antagande. Det anses viktigt för det demokratiska styrelseskicket att Trump förlorar och det anförs att han har förorsakat en stor skada under sin tid vid makten. Detta knyter även an till Müllers om att populisters styre ofta leder till konstitutionella kriser. Det nämns även att USA-valet är avgörande för demokratin framtid. Trumps och Republikanernas försök till att begränsa valdeltagandet kritiserar. Det nämns även att ”vår” liberala demokrati är mer ömtålig än någonsin, vilket ger stöd för Kluver, Cooley och Hincks ståndpunkt att USA:s demokrati ses som en symbol för demokratin i hela väst.

Om demokratin i Europaparlamentet diskuteras det att valdeltagandet gjort det svårt att försvara det folk kallar för ’demokratiskt underskott’ och det nämns att valet av toppkandidater till kommissionsordförande inte är demokratiskt. Det Crombez diskuterar om det demokratiska underskottet i EU kan knytas an till detta, men till skillnad från ledarskribenterna menar han att det demokratiska underskottets grund ligger i avsaknaden av transparens och inte det institutionella upplägget. Slutligen nämns det att Europa måste hålla ihop för att försvara demokratin, i synnerhet på grund av de länder och partier i EU som inte respekterar demokratin, vilket kan kopplas till Jamins beskrivning av hur högerextremister har lite respekt för demokratiska institutioner. Anledningen till varför demokratin anses mer hotad i USA än Europa kan vara att det är lättare att se något som händer långt bort men inte på nära håll. Som Randolph Kluver, Skye Cooley samt Robert Hinck nämner i *Contesting Strategic Narratives in a Global Context: The World Watches the 2016 U.S Election* är USA en symbol för demokrati för hela världen, vilket medför att man till och med kan mer uppmärksamma på demokratiutvecklingen i USA än i det egna hemlandet.

Många av artiklarna nämner hur demokratin är hotad, men demokratibegreppet ska enligt Munck ses som en gråskala som behöver kontextualiseras. Här kan man även knyta an till Berger och Luckmans

Construction of Reality teori om socialkonstruktivism, där vår uppfattning om demokrati är kontextuellt bunden. Både Munck och Schedler sätter demokratiska normer i fokus och argumenterar för att en demokrati är inte endast ett majoritetsstyre utan det finns fler aspekter som spelar in och avgör hur pass välutvecklad en demokrati är. I det sammanhanget är det intressant hur narrativen om Donald Trump ofta fokuserar på Trumps beteenden och underliggande normer och värderingar. Trump kritiserar inte enbart för sina handlingar utan också för att han inte uttrycker tillräckligt goda demokratiska värderingar. Resultatet i uppsatsen visar på en skillnad i narrativen kring demokrati i de två undersökta valen. I EU-valet är frågor om demokratiska processer och institutioner mer närvarande, medan USA-valet mer diskuterar Trumps antidemokratiska normer och värderingar. Som påpekas av Berger och Luckmann är såväl formella institutioner som normer och värderingar avgörande för vår verklighetsuppfattning.

4.8 Kritisk reflektion

En kritisk reflektion av min empiri är att det fanns färre ledarartiklar publicerade om USA-valet än EU-valet under min valda tidsram (en månad innan valet). Detta kan ha minskat reliabiliteten av min uppsats något, det vill säga hur väl min uppsats "mätinstrument" svarar mot frågeställningen. Däremot säger det faktum att det fanns mer artiklar om EU än USA något om intresset i sig. En kritisk reflektion om det empiriska materialets tidsmässiga avgränsning är att valresultatet i just det undersökta USA-valet dröjde länge, till skillnad från EU-valet. Detta kan ha medfört färre artiklar om USA som kommenterade det slutgiltiga valresultatet.

Angående det teoretiska valet till denna uppsats kan jag se att även om teorier om narrativ syftar till att undersöka berättelsens makt så finns det aspekter av makt och sociala strukturer som inte har fångats särskilt väl i de ganska allmänt hållna teorier som jag har använt. Skulle jag exempelvis ha utfört en diskursanalys skulle maktdimensionen förmodligen vara ännu mer framträdande.

5. Slutsats och förslag på vidare forskning

Denna uppsats har föresatt sig att besvara följande forskningsfrågor: *Vilka skiljelinjer samt likheter finns det i de svenska nyhetsnarrativen som skapas kring det senaste EU-valet samt USA-valet? På vilket sätt diskuteras det högerpopulistiska hotet samt hotet mot demokratin i dessa val?*

En slutsats från studien är att jag med hjälp av min narrativa och komparativa metod samt en socialkonstruktivistisk teoribildning har funnit att det finns relevanta skillnader och likheter mellan de svenska narrativen om EU- och USA-valet beträffande omnämmandet av demokrati, högerpopulism och högerextremism. Anledningen till dessa likheter och skillnader kan också knyta

an till socialkonstruktivismen, där man genom språket och sociala samspel skapar vår egen värderande uppfattning om ett visst händelseförlopp och vad som uppfattas som normativt och objektivt riktigt. Man kan se att användandet av begreppet högerpopulism respektive högerextremism används relativt synonymt i de båda narrativen. Högerpopulism och Donald Trump som aktör ses som det främsta hotet mot USA:s demokrati, vilket man kan knyta an till Schedler då han menar att Trumps presidentperiod gjort att många forskare i grunden behövt se över sina analyser av demokrati. I narrativet om EU-valet ses högerpopulistiska och högerextrema krafter som ett eventuellt hot mot det Europa som finns idag. Hotet mot demokratin ses dock inte som lika påtagligt i nyhetsnarrativet om EU-valet jämfört med narrativet om USA-valet. Ett intressant resultat av studien är hur mycket mer personfokuserat USA-valet har varit jämfört med EU-valet, där man dels nämnde vissa aktörer och dels EU:s institutionella processer. En potentiellt jämförelsestörande faktor i min undersökning är att Donald Trump är en mycket ovanlig sorts politiker som av det skälet kan tilldra sig stort personfokus. Få politiker har en bakgrund som programledare på tv och kandiderar till president utan några tidigare politiska meriter.

I min studie av nyhetsnarrativen har jag haft anledning att fundera mycket kring hur begreppen högerpopulism, högerextremism och demokrati samt hur de eventuellt kan uppfattas olika beroende på kontext. Jag skulle i vidare forskning vara intresserad av hur nyhetsrapporteringen för exempelvis EU-valet 2019 skiljer sig från valet 2015 eller hur USA-valet 2020 skiljer sig från valet 2016. Det vore intressant att se om det personfokus som funnits i USA-valet 2020 är en generell tendens, eller om den är ett resultat av att Trump avviker så långt från normen för en politisk ledare att hans person uppmärksammas av det skälet.

Min uppsats har utgått från en socialkonstruktivistisk teoribildning som implicerar att ord i en narrativ analys är kontextuellt bundna, både till tid och plats. Det vore intressant att göra en annan studie som behandlar samma frågeställningar men utifrån ett annat europeiskt lands nyhetsnarrativs kontext och språk, där exempelvis begreppen "högerpopulism", "högerextremism" och "demokrati" delvis kan ha annan innebörd och andra associationer. Kluver, Cooley och Hinck uppmärksammar hur händelser kan ge upphov till helt olika lokala narrativ, vilket ytterligare motiverar att undersöka och jämföra nyhetsnarrativ skapade i olika länder kring samma händelser.

Vidare forskning skulle kunna använda andra teorier grundade i exempelvis genusvetenskap eller psykologi för att behandla andra maktaspekter eller förståelser av psykologiska processer både hos individuella politiska makthavare och grupp psykologier i de hela befolkningar som avgör de val som har undersökts.

En reflektion under arbetets gång är att det självfallet också finns andra intressanta frågeställningar som hade kunnat behandlas. Exempelvis hade en komparativ jämförelse mellan hur narrativen i olika tidningar med olika politisk färg kunnat jämföras, där narrativen om samma val och samma händelser granskas för att på ett närmare sätt undersöka skillnader i värderingar.

6. Referenser

Teoretiska referenser

Böcker:

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1966). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. London: Allen Lane Penguin.

Kristina Boréus & Göran Bergström, *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskapligt text- och diskursanalys* (Lund, Studentlitteratur, 2018).

Thomas Denck, *Komparativ metod - förståelse genom jämförelse* (Lund, Studentlitteratur, 2002).

Walter R. Fisher, *Human Communications as Narration: Toward a Philosophy of Reason, Value and Action* (University of South Carolina Press, 1989).

Christian R. Hoffman, *Narrative Revisited: Telling a story in the age of new media* (University of Augsburg: John Benjamins Publishing Company, 2010).

Karen S. Johnson-Cartee, *News Narratives and News Framing: Constructing Political Reality* (Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, INC, 2005).

Amia Lieblich, Rivka Tuval-Mashiach och Tamar Zilber, *Narrative research: Reading, analysis, and interpretation*. Applied Social Research Method Series Volume 47, (Thousand Oaks: Sage, 1998).

Alister Miskimmon, Ben O'Loughlin, Laura Roselle, *Forging the World: Strategic Narratives and International Relations* (Ann Arbor, The University of Michigan Press, 2017).

Jan-Werner Müller, *What is Populism?*, (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2016).

Cesareo Rodriguez-Aguilera de Prat, *Eurocepticism, Europhobia and Eurocriticism: The Radical Parties of the Right and Left "vis-à-vis" the European Union* (Bryssel: Peter Land International Academic Publishers, 2013).

Bokkapitel:

Jérôme Jamin (2012), "Two Different Realities: Notes on Populism and Extreme Right", i *Varieties of Right-Wing Extremism in Europe*, Andrea Mammone, Emmanuel Godin och Brian Jenkins (London: Routledge).

William Labov och Joshua Waletzky (1967), "The Narrative Analysis: Oral versions of personal experience", i *Essays on the Verbal and Visual Arts*, (red) Helm June, (Seattle, USA: University of Washington Press).

Vetenskapliga artiklar:

Christophe Crombez, "The Democratic Deficit in the European Union: Much Ado about Nothing?", *European Union Politics*, vol. 4, (2003), 101-120.

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1465116503004001583>

Alexandra Galbin, "An Introduction to Social Constructionism", *Social Research Reports*, vol. 26 (2014) 82-92.

https://www.researchreports.ro/images/researchreports/social/srr_2014_vol026_004.pdf

Randolph Kluver, Skye Cooley, Robert Hinck. "Contesting Strategic Narratives in a Global Context: The World Watches the 2016 U.S Election". *The International Journal of Press/Politics*, Vol. 24 (2019) 92-114.

<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1940161218786426>

Gerardo Munck, "What is democracy? A reconceptualization of the quality of democracy", *Democratization*, Vol. 23 (2016), 1-26.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13510347.2014.918104?journalCode=fdem20>

Claes H. De Vreese, Susan A. Banducci, Holli A. Semetko, Hajo G. Boomgaarden, "The News Coverage of the 2004 European Parliamentary Election Campaign in 25 Countries". *Sage Journals*, vol. 7 (December 2006), 477-504,

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1465116506069440>

Arno Scharl, Albert Weichselbraun, "An Automated Approach to Investigating the Online Media Coverage of U.S. Presidential Elections" *Journal of Information Technology & Politics*, vol. 5 (October 2008), 121-132.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19331680802149582>

Andreas Schedler, "The breaching experiment. Donald Trump and the normative foundations of democracy", *Z Vgl Polit Wiss*, vol. 13 (2019), 433-460.

<https://doi.org/10.1007/s12286-019-00438-0>

Empiriska referenser (ledarartiklar)

Therese Larsson Hultin, "Populister utnyttjar Greta Thunberg i valet", *Svenska Dagbladet*, 4 maj, 2019.

Maria Ludvigsson, "Gör EU debatten begriplig!", *Svenska Dagbladet*, 7 maj, 2019.

Therese Larsson Hultin, "Pådrag kring toppdebatt - men blir någon vald?", *Svenska Dagbladet*, 15 maj, 2019.

Lydia Wålsten, "Rösta inte på protektionisterna" *Svenska Dagbladet*, 23 maj, 2019.

Maria Ludvigsson, "Känslor har ingenting med verkligheten att göra", *Svenska Dagbladet*, 24 maj,

2019.

Tove Lifvendahl, "Det ankommer på demokrater att gilla läget", Svenska Dagbladet, 26 maj, 2019.

Tove Lifvendahl, "Europa, vi har ett resultat: Alla får påse!", Svenska Dagbladet, 26 maj, 2019.

Ledare, "De inre gränskontrollerna har spårat ur", Dagens Nyheter, 10 maj, 2019.

Ledare, "Att kunna var stort, att gå igenom rutan ärt större", Dagens Nyheter, 13 maj, 2019.

Ledare, "Nu måste Europas breda centrum hålla ihop", Dagens Nyheter, 26 maj, 2019.

Ledare, "En toppkandidat vore ett bottennapp för EU-kommissionen", Dagens Nyheter, 27 maj, 2019.

Anders Lindberg, "Tråkigheten känns faktiskt befriande", Aftonbladet, 16 maj, 2019.

Ledare, "Detta är historiens ödesval - Trump måste bort", Dagens Nyheter, 3 november, 2020.

Ledare, "Löjligt att utmåla Joe Biden som röda faran", Dagens Nyheter, 21 oktober, 2020.

Ledare, "Trumps bästa chans är att stoppa väljarna", Dagens Nyheter, 13 oktober, 2020.

Malin Ekman, "Trumpanhängarna ser en folkbildare i presidenter", Svenska Dagbladet, 7 oktober, 2020.

Malin Ekman, "En match som Trump hade behövt vinna", Svenska Dagbladet, 24 oktober, 2020.

Erik Bergin, "Trump kör 2016 i repris - trots att annan ammunition finns", Svenska Dagbladet, 30 oktober, 2020.

Anders Lindberg, "Högerpopulism bryr sig inte om väljarna", Aftonbladet, 3 november, 2020.